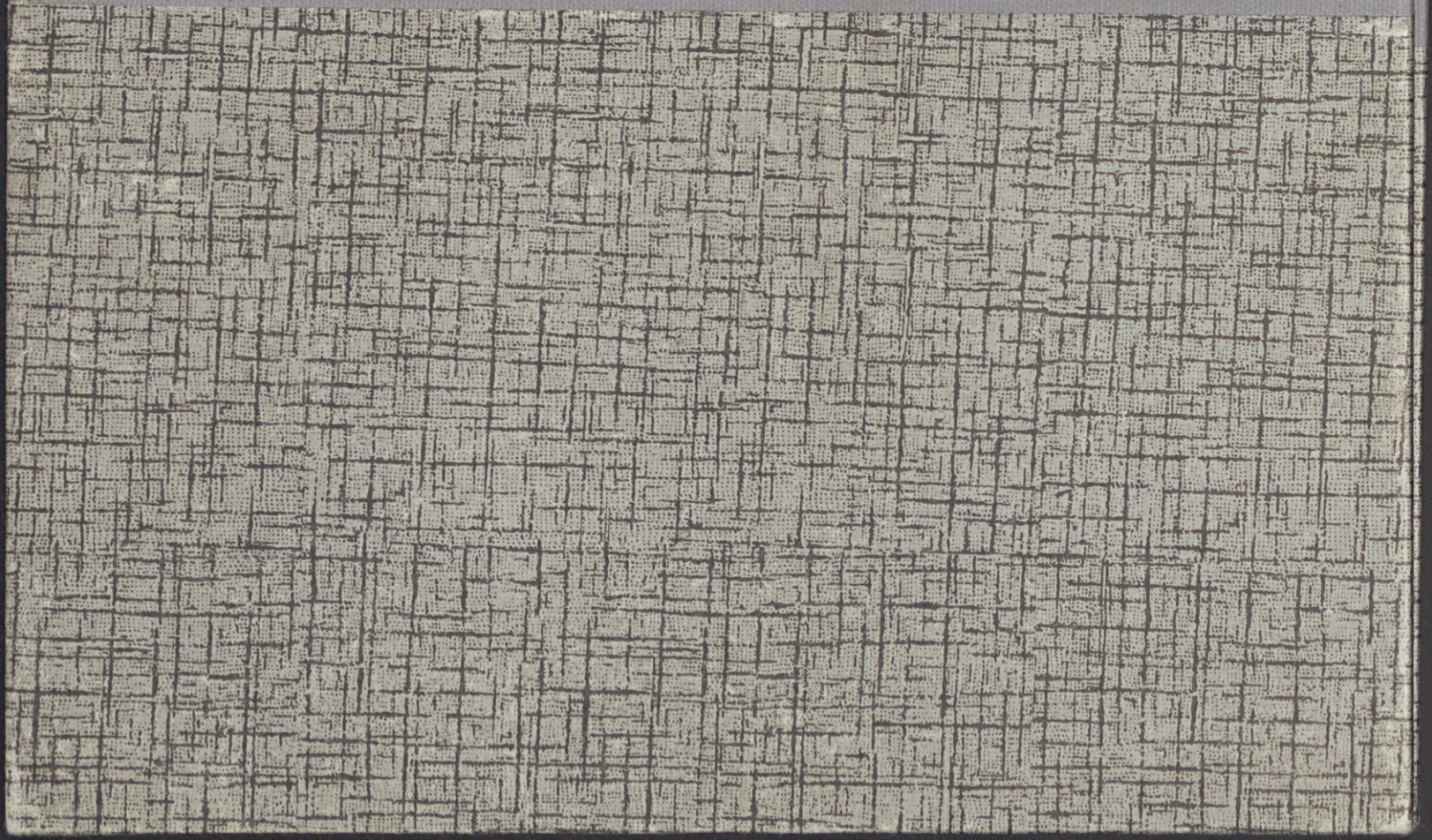
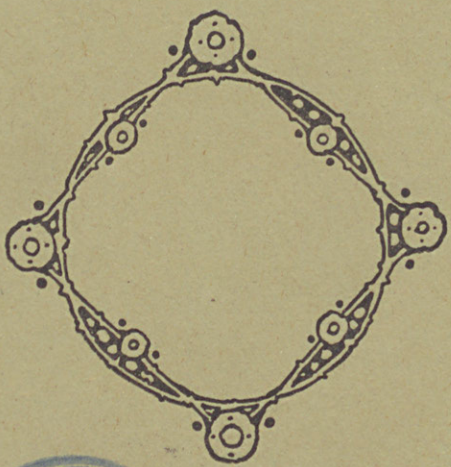
977 564

Debreceni Egyetem
Egyetemi és Nemzeti Könyvtár
0 000012 140435

977.564

A DEBRECZENI REF. EGYHÁZ ELEMI NÉPISKOLAI TANÍTÓNŐKÉPZŐ INTÉZETÉNEK RENDTARTÁSA.

DEBRECZEN SZ. KIR. VÁROS MÚZEUMA

Lelty I. 216/1913.

DEBRECZEN SZ. KIR. VÁROS KÖNYVNYOMDA-VÁLLALATA.
1913—1677.

A DEBRECZENI REF. EGYHÁZ ELEMI NÉPISKOLAI TANÍTÓNŐKÉPZŐ INTÉZETÉNEK RENDTARTÁSA.

DEBRECZEN SZAB. KIR. VÁROS MÚZEUM

DEBRECZEN SZ. KIR. VÁROS KÖNYVNYOMDA-VÁLLALATA.
1913—1677.

EGYETEMI KÖNYVTÁR DEBRECEN

A DEBRECENI REFORMÁTUS EGYHÁZ ELEMI NÉPISKOLAI TANÍTÓNŐKÉPZŐ INTÉZETÉNEK RENDTARTÁSA.

I. Általános határozatok.

1. §. A debreceni református elemi tanítónőképző intézet négy évfolyamú. A négy évfolyam sikeres elvégzése feljogosít a tanítói képesítő-vizsgálat letevésére.

2. §. A református tanítónőképző intézet egy-egy osztályába 30-nál több tanuló nem vétetik fel.

3. §. Az intézet mindaddig, míg tanerői állami fizetéskiegészítésben részesülnek, az állami tantervet és tanképesítő-vizsgálati szabályzatot követi, rendtartási és fegyelmi szabályzatait pedig a tanárikar megállapításával az egyházkerület állapítja meg.

4. §. A református elemi tanítónőképző-intézetnek rendszerint csak rendes tanulói vannak. Kivételes esetekben a magánúton készülő tanulók, főképen a tanítói képesítés megszerzése céljából, az egyházi főhatóság engedélye alapján magánúton is végezhetik a négy évfolyamot. Az ily magántanulók azonban a III. és IV. évfolyamon csak akkor bocsáttatnak magánvizsgálatra, ha a gyakorlati tanítással való foglalkozásukat is igazolják.

5. §. A református elemi tanítónőképző intézetnek a tanulói a fenntartó hatóság által meghatározott tandíjat és esetleges illetékeket kötelesek fizetni. Az intézetben működő tanerők gyermekei, ha leg-

alább elégséges osztályzatúnak minősülnek, tandíjmentességet élveznek (382—1911. sz. presbiteri végzés). Ezenkívül (minden évfolyamon) 1 ingyenes tandíjmentesség van szervezve, egyéb díjak alól felmentés nem adatik.

6. §. A református elemi tanítónőképző intézetnek legalább négy, esetleg hat osztályú elemi gyakorló népiskolával kell összekötve lennie.

A gazdasági oktatás céljaira a tanítónőképző intézethez csatolt kert szolgál.

7. §. A református elemi tanítónőképző-intézetben internátus állíttatik fel.

8. §. A tanítónőképző-intézet hivatásszerű munkáját az igazgató és a tanári testület végzi.

9. §. A református tanítónőképző-intézet hatóságai: a tanár-kar, az igazgatótanács, a presbiterium, az egyházkerület és az egyetemes konvent.

II. A tanulók felvétele, más intézetbe való átlépése, eltávozása, kizárása.

10. §. Az elemi tanítónőképző-intézet első évfolyamába oly ép testű tanulók vétetnek fel, akik 14-ik évüket már betöltötték, de 18 évesnél nem idősebbek és annyi előképzettséget igazolnak, amennyit a felső népiskolának II. osztálya, a polgári leányiskolának s a felsőbb leányiskola és leánygimnázium alsó négy osztályának sikeres elvégzése nyújt. 14 évesnél fiatalabbak és 18 évesnél idősebbek csak külön püspöki engedéllyel vehetők fel.

E követelmények igazolása keresztlevéllel és szabályszerű iskolai bizonyítvánnyal történik. A fölvételt úgy az újonnan jelentkező, mint a régebbi növendékre nézve bezárólag szeptember hó 8-ig az igazgató eszközli. Ezentúl szeptember 15-ig a tanárkar, október 15-ig az igazgatótanács, még

később jelentkezők felvétele püspöki engedély alapján történik.

11. §. A fölvétel módozatai következők:

a) Az előjegyzés a következő iskolai évre mindenkor a megelőző iskolai év végeztével történik.

b) Az előjegyzéskor, illetőleg felvételkor bemutatandók: 1. születési bizonyítvány, 2. iskolai bizonyítvány a megelőző iskolai évről; 3. tiszti orvosi bizonyítvány a folyamodónak a tanítói pályára alkalmas voltáról és zenei hallásáról. Évközben történendő felvételnél, ha nem más hasonló jellegű intézetből jön a növendék, felvételi vizsgának van helye.

A növendék által fizetendő díjak a következők:

a) tandíj;

b) felszerelési díj;

c) egyházkerületi felügyeleti díj;

d) zongora használati díj;

e) tanári nyugdíj-alap járulék;

f) 10 órai uzsonnai sütemények díja.

Ezen díjakat a fentartó testület határozza meg; a tandíj fizetése alól kérhető felmentés, de a többi járulékok alól felmentés nem adatik.

A beíratás alkalmával fizetendő: a tandíj és 10 órai uzsonnadíj első fele, továbbá a b, c, d, e, pont alattiak.

A tandíj és 10 órai uzsonnadíj második fele a második félév első napján, február 1-én fizetendő.

Minden jelentkező növendék megvizsgáltatik egy, a tanárkar zenéhez értő tagjaiból alakított bizottság által azon célból, hogy a zenei hallása megfelelő-e s alkalmas-e a zene és ének tanulására s tanítására.

12. §. A tanítónőképző-intézet magasabb évfolyamaiba csak azok vehetők fel, akik a megelőző évfolyamot ugyanezen intézetben sikeresen elvégezték, vagy szabályszerűen igazolják, hogy a megelőző

iskolai évet más tanítónőképző-intézetben sikerrel végezték.

13. §. A tanítónőképző-intézet III. osztályába felvehetők, akik kisdedóvónői oklevelet szereztek, vagy a felsőbb leányiskola, esetleg leánygymnázium hat osztályát végezték, ha az 15,460—1906. m. rendelet alapján különbözeti vizsgát tesznek. A vizsgálat díjtalan.

14. §. Évközben csak kivételesen történhetik átlépés egyik képzőintézetből a másikba, az iskolaváltoztatás okainak igazolása mellett. Minden ily esetben megkövetelendő az elbocsátó intézet igazgatóságának hivatalos bizonyítványa, mely szerint a tanulónak más intézetbe való felvétele ellen az elhagyott intézet tanári testületének semmi kifogása nincs.

15. §. A felvett tanuló megelőző évi bizonyítványa az iskolai év végéig letétképen az igazgatónál marad, aki a bizonyítvány hátlapjára a felvételt rávezeti.

16. §. A képzőintézet elhagyása évközben: *a*) önként, *b*) betegség miatt, *c*) fegyelmi úton történhetik.

Az első esetben a tanuló csak a szülők, illetőleg helyetteseik személyes közbenjárása vagy kellően hitelesített igazolványa alapján, az utóbbi két esetben csupán hivatalos értesítésük után bocsáthatók el.

Az évközben eltávozott tanuló bizonyítványába, esetleg értesítőjébe is az eltávozás ténye, ideje és oka bejegyeztetik.

17. §. Amely tanuló a záros határidőig be nem fizetné a megfelelő tandíj-részletet, azt az igazgató az intézetből kitilthatja. Az ilymódon kitiltott tanulónak az intézetbe újból való fölvételére nézve, a késedelem okainak tekintetbe vétele mellett, a tanári-kar határoz.

18. §. A lefizetett tandíj-részlet a tanulónak nem téríthető vissza az intézetből való kilépés vagy eltávolítás esetén, vagy ha magántanulóvá lesz sem.

19. §. A magántanuló rendesen az iskolai év elején, szeptember hónap folyamán tartozik jelentkezni és okmányait benyújtani annál a tanintézetnél, amelynél az iskolai év végén magánvizsgálatot akar tenni. Az iskolai év közben jelentkező magántanulók igazolni tartoznak, hogy az iskolai év folyamán más tanintézetben rendes vagy magántanulóul beírva nem voltak s vizsgálatot tenni sehol meg nem kísérelték.

20. §. Egy év alatt több osztályból vizsgálatot tenni nem lehet.

21. §. A magántanulókat a főnévkönyvbe (az egyes osztályok végére) a vizsgálaton nyert osztályzataikkal együtt szintén be kell vezetni.

22. §. Az iskolai év két félévre oszlik, az első félév szeptember hó elsejétől január hó végéig, a második félév február hó 1-től június hó 30-ig tart.

23. §. A református tanítónőképző-intézetben kell lenni tudományos szakkönyvtárnak, mely a tanárok önképzése érdekéből minden tanszakra és a pedagógiára vonatkozólag a legjobb és legértékesebb tudományos szakmunkákat foglalja magában. E szakkönyvtárból a tanítás ügyét legközelebbről szolgáló művek (tudományos nyelvtanok és szótárak, lexikonok, pedagógiai és módszertani munkák stb.) mint kézi könyvtár minden tanárra nézve hozzáférhető helyen (rendesen a tanári szobában) helyezendők el a tudományos folyóiratokkal együtt.

24. §. Felvételi-, javító-, pótló és magánvizsgálatok rendszerint az iskolai év elején és végén tartatnak. Évközben ilynemű vizsgálatokat rendkívüli és különös méltánylást igénylő esetekben csak az egyházkerületi főhatóság engedélyezhet a tanári-kar javaslatára.

25. §. Mindennemű vizsgálatnak a tanárkari bizottságok (elnök és vizsgáló tagok), nem pedig külön-külön egyes tanárok előtt kell lefolynia s a

vizsgálatok kellő szigorúsággal tartassanak meg. A javító vizsgálat megismétlése, valamint a fölvételi és magánvizsgálatnak tárgyankint különböző időkben való letétele meg nem engedhető. A javító és pótlóvizsgálatok eredménye — bármilyen legyen is — a névkönyvbe pontosan bejegyzendő a vizsgálat idejének kitüntetésével s ha a javítás egyházkerületi engedély alapján történt, ezen engedély számával együtt, — a magánvizsgálatról fölvett jegyzőkönyvek az írásbeli dolgozatokkal együtt felterjesztendők az az egyházkerületi főhatósághoz.

III. Fegyelmi ügyek.

26. §. Az intézet fegyelmi rendszabályait az igazgató a tanulók beírásakor egy-egy példányban a szülőknek, vagy helyetteseiknek átszolgáltatja, akik ekképpen a rendszabályokban foglalt intézkedéseket tudomásul veszik s mind maguk megtartják, mind a hozzájuk tartozó tanulóra nézve kötelezőnek ismerik.

27. §. A beírások idejéről és az iskolai év kezdetéről a tanulók az intézeti táblán értesíttetnek.

Beíratkozás alkalmával minden tanuló köteles az igazgatónál jelentkezni.

Az újonnan fölvett tanuló szülőinek vagy ezek helyetteseinek kíséretében jelentkezik.

A régebbi növendékek személyesen is jelentkezhetnek.

28. §. Künnlakó tanulók csakis az igazgató előleges tudomásával és beleegyezésével fogadhatnak lakást, amelyet évközben is csak az ő jóváhagyásával változtathatnak meg.

29. §. Az iskolai év megkezdésére minden tanuló köteles magát a szükséges tankönyvekkel és iskolai eszközökkel ellátni.

30. §. A tanulók tanítási órákon és gyakorlatokon

tartoznak pontosan megjelenni, s teendőiket a tanulás körében megszabott rend szerint teljesíteni.

31. §. Minden iskolamulasztás okát, lehetőleg még a mulasztás ideje alatt kötelesek a tanulók, esetleg szüleik vagy helyetteseik az osztályfőnöknél vagy az igazgatónál bejelenteni és utólagosan igazolni. Az igazolványt a szülők vagy helyetteseik, betegség esetén a kezelő orvos állítja ki.

32. §. Egyes tanítási órákról való elmaradhatásra az illető tanárok, több órára, de egy napon belül az osztályfőnök, egy napnál tovább terjedő elmaradásra vagy a városból való eltávozásra az igazgató adhatnak engedelmet, akik erről a tanári testületet értesítik.

Az iskolalátogatás alól egy hétnél hosszabb időre csak a tanári-kar adhat engedélyt.

33. §. Ha valamelyik tanuló ragályos betegség miatt mulasztott, az igazgató felgyógyulása után is csak akkor bocsátja a tanítási órák látogatására, ha ezt a hatósági vagy intézeti orvos megengedhetőnek tartja.

34. §. Amelyik tanuló egy-egy iskolai évben igazolatlanul, habár nem is egyfolytában, annyi órát mulaszt, amennyi a heti órák száma, a képzőintézet kötelékéből elbocsátottnak tekintendő.

35. §. Az igazolatlan mulasztásokról az osztályfőnök jelentésére az igazgató minden előforduló esetben azonnal értesíti a szülőket vagy helyetteseiket, figyelmeztetvén őket az igazolatlan mulasztások következményeire.

36. §. Ünnep- és vasárnapokon, a téli hónapok kivételével, a tanulók a tanári testület egy-egy tagjának vezetése alatt, résztvesznek a templomi istentiszteleten. Téli hónapokban ifjúsági istentiszteletek tartatnak az iskola helyiségében.

37. §. A tanuló tisztelettel és engedelmességgel tartozik iskolai hatóságai és a tanári testület iránt.

Általában mindenki irányában udvariasnak, előzékenynek, illedelmesnek kell lennie, s magát mindenkor és mindenhol úgy kell viselnie, amint leánynak kötelessége. Egymás iránt megbecsülést és szeretetet tanúsítani s kerülni tartozik minden olyan szót és cselekedetet, amely az együttélés és együttműködés összhangját megzavarná. Összeütközések esetében a sértett fél csak fölebbvalóinál keresheti sérelmének orvoslását. Egyáltalában az önbíráskodás bárkivel szemben és bármily ügyben a legszigorúbban tiltva van.

38. §. Az iskola épületének, helyiségeinek, bútorainak és taneszközeinek bepiszkolása, vagy megrongálása szigorúan tilos. Aki ez ellen vét, a kár megtérítésével tartozik. Ha a tettes kinyomozása nem volna lehetséges, a körülményekhez képest a kár megtérítésére az egész osztály, esetleg a tanulók összesége kötelezhető.

39. §. Az igazgató engedélye nélkül a tanulók sem a képzőintézetben, sem azonkívül semmiféle gyűlést nem tarthatnak, s az intézet körén kívül alakult egyesületeknek vagy társulatoknak tagjai nem lehetnek. Színi előadások, hangversenyek, felolvasások, nyilvános táncmulatságok stb. látogatása csak igazgatói engedéllyel történhetik.

40. §. Ha valamelyik tanuló magántanításra kíván vállalkozni, vagy magát valamely irányban az intézeten kívül óhajtja képezni, erre a tanári testület meghallgatásával az igazgató ad engedélyt.

41. §. Egyáltalában tilos:

a) minden olyan cselekedet, amely az erkölcsi vagy illendőségi szabályokkal ellenkezik;

b) az igazgató engedélye nélkül bármely célra szolgáló pénzgyűjtés;

c) ruhaneműek, iskolai eszközök vagy bármiféle értéktárgyak egymásközti adása-vevése, el-

cserélése, elzálogosítása, kisorsolása, továbbá a pénz kölcsönzés, adósságcsinálás és szerencsejáték;

d) utakon, továbbá utcákon és tereken a csoportosulás, zajongás, rendetlenkedés s bárminémű tüntetésekben való részvétel.

e) mindaz, ami a polgári törvényekbe, vagy hatósági rendeletekbe ütközik.

42. §. Nem református tanuló, ha a vallástanból nem kapott osztályzatot, mindaddig, míg bizonyítványa e tekintetben teljessé nem lett, arról az iskolai évről legfeljebb csak látogatási bizonyítványt kaphat.

43. §. A más vallású tanulók vallásoktatása is a tanintézet helyiségeiben, az intézeti igazgató ellenőrzése alatt történik. Ellenkező esetben a tanulók az elmulasztott vallásórák miatt felelősségre nem vonhatók.

Az oktatás a vallástanból is csak magyar nyelven történhetik.

44. §. A tanuló tartozik a reá szabott büntetést kiállani. Ha ezt kiállani nem akarná, vagy kijátszaná, ezzel büntetését súlyosbítja, sőt a körülmények szerint emiatt az intézetből is kizárható.

45. §. Ha valamely tanuló az engedelmességet nyíltan megtagadja, az intézetből elutasíttatik.

46. §. Mind az igazolt, mind az igazolatlan óramulasztások száma bevezettetik a tanuló értesítőjébe és bizonyítványába.

47. §. A tanórákra későn jönni nem szabad; az elkésés az osztálykönyvbe bevezettetik. Ha az elkésés ismétlődik, igazolatlan óramulasztásnak tekintetik.

48. §. A félév végén kiosztott értesítőt minden tanuló tartozik szüleinek, vagy (ha gyámság alatt áll) azok helyetteseinek bemutatni, velök aláíratni s a kitűzött időben osztályfőnökének ismét beadni.

Aki értesítőjét vagy bizonyítványát meghamisítja, az intézetből elutasíttatik.

49. §. Aki a fegyelmi szabályok követelményei ellen vét, büntetés alá esik.

A fegyelmi büntetések és fokozatok a következők :

a) a tanár figyelmeztetése a tanuló hibájának vagy vétségének s következményeiknek megvilágításával négyszemközt, majd az osztály előtt ;

b) az osztályfőnök intése és feddése négyszemközt, majd az osztály előtt ;

c) az igazgató elé idézés, aki a tanári testület meghallgatásával a szülőknek vagy helyetteseiknek tanácsolhatja a tanuló csendes eltávolítását az intézetből ;

d) a tanári értekezlet elé idézés, az esetleges kedvezmény ideiglenes felfüggesztésével, végleges megvonásával ; az intézetből való kizárással ; a kizárt tanuló azonban magán osztályvizsgára bocsátható, ha kizárásra nem valami bűntény vagy becstelenség adott okot ;

e) oly esetekben, midőn félreismerhetetlen az erkölcsi romlottság, melynek orvoslására a képzőintézet eszközei elégtelenek, a tanulónak az összes képzőintézeteiből való kitiltását javasolhatja.

50. §. Fegyelmi esetek elintézésénél a tanári testület és annak minden tagja köteles állandóan szem előtt tartani a tanuló korát, egyéniségét és a képzőintézet nevelő feladatát és büntető hatalmát ennek megfelelően kellő óvatossággal és mérséklettel gyakorolja. A büntetés legfőbb célja mindenkor a tanítás és javítás.

51. §. A fegyelmi büntetésekről az igazgató a szülőket vagy helyetteseiket értesíti.

52. §. Ha a tanári értekezlet valamelyik tanulónak kizárását határozza el, az eljárás egész folyamatáról részletes jegyzőkönyv vezetendő, melybe felvétetik : *a*) a tanuló születési ideje, helye, illetősége, vallása és az intézetben addig tanúsított magaviselete és

előmenetele ; *b*) a kizárás okára vonatkozó tanúvallomások és egyéb bizonyítékok ; *c*) a kellően megokolt határozat annak közlésével, hogy egyhangúlag vagy szótöbbséggel és milyen többséggel hozatott a határozat. A fegyelmi eljárás befejezése után az összes ügyiratok a tanuló utolsó osztálybizonyítványával és félévi értesítőjével együtt az igazgatótanácshoz terjesztendők fel. Minden kizárási határozat csak az igazgatótanács megerősítése után hirdethető ki s hajtható végre.

Hogy a kizárt tanuló a tanári értekezlet határozatának jóváhagyásáig a képző-intézetben megtűrhető-e, ez iránt a tanári testület meghallgatásával az igazgató intézkedik.

53. §. A kizárás ténye és oka a tanuló iskolai bizonyítványába bevezettetik.

IV. Tanulmányi ügyek.

54. §. A tanítás az állami tanterv szerint történik.

55. §. Az állami tanterv alapján a képző-intézet elkészíti a maga részletes tanmenetét s ehhez és a tanári értekezletek módszeres megállapodásaihoz képest halad a tanítás egész iskolai éven át.

56. §. Az iskolai év szeptember 1-én kezdődik és a következő polgári év június havának végéig tart. Az iskolai év megnyitása és bezárása istentisztelettel kapcsolatban történik.

57. §. A tanulmányi rendet a képző-intézet akképen állapítja meg (tantárgyak felosztása, gyakorlati foglalkozás, órarend), hogy a tanítás folytonossága a rendes iskolai szüneteken kívül biztosítva legyen.

58. §. A rendes iskolai szünetek: a vasárnap, október 31., a reformáció emlékünnepe, március 15., karácsony 14 nap, husvétkor 14 nap, pünkösd 4 nap, áldozócsütörtök, félévi szünet 2 nap, szüret az őszi

vásárral (amennyiben összeesik) egy hét, vásári szünet két nap.

59. §. A tanításnak hosszabb vagy rövidebb időre való felfüggesztése járványok, elemi csapások vagy kényszerítő okok miatt 2 héten belül az igazgatótanács engedélyével történhetik. Halasztást nem tűrő esetekben az igazgató a felsőbb iskolai hatóságok utólagos jóváhagyása mellett intézkedik.

60. §. A tantervben megszabott rendes tantárgyak tanulása alól állandóan senki sem menthető fel. Ideiglenes felmentést megfelelő orvosi bizonyítvány alapján a testgyakorlás, rajz, szépírás, kézimunka, ének, zene tanulása alól legföljebb két hónapra a tanári testület meghallgatásával az igazgatótanács adhat. A növendék azonban ez órákon is köteles jelen lenni.

61. §. A tanítás az egyházi főhatóság által engedélyezett tankönyvek alapján történik; a tananyag diktálása, valamint a jegyzetekből való tanulás tilos.

62. §. A tankönyvek, segédkönyvek és tanítási eszközök jegyzékét a tanári testület az igazgatótanács, illetőleg az egyházkerület jóváhagyásával állapítja meg. Az iskolai év bezártáig a következő iskolai évre kijelölt tankönyvek pontos jegyzéke felterjesztendő az igazgatótanácshoz. Minden tankönyvváltoztatás kellően megokolandó és január hó folyamán a kerületi felügyelő útján az egyházkerületi tanügyi bizottsághoz beterjesztendő. De a használatba vett tan- és segédkönyvek 3 éven belül nem változtathatók.

63. §. A képző-intézetben ifjúsági könyvtár rendezendő be, mely az iskolai tanítással kapcsolatos és azt kiegészítő olvasmányt nyújtson a tanulónak. A beszerzendő művek jegyzékét évről-évre a tanári testület állapítja meg.

64. §. A református tanítónőképzőben kell lenni tudományos szakkönyvtárnak, mely a tanárok ön-

képzése érdekéből minden tanszakra vonatkozólag a főbb és legértékesebb tudományos szakmunkákat foglalja magában. E szakkönyvtárból a tanítás ügyét legközelebbről szolgáló művek (tudományos nyelvtanok és szótárak, lexikonok, pedagógiai és módszertani munkák stb.) mint kézikönyvtár minden tanárra nézve könnyen hozzáférhető legyen, (rendesen a tanári szobákban helyezendők el a tudományos folyóíratokkal együtt).

65. §. Az önmunkásság ápolása végett megengedhető, sőt előmozdítandó az ifjúsági önképzőkörök (ének- és zenekörök) alakítása; de mindenkor csak tanári vezetés, felügyelet és ellenőrzés mellett. Az ily körök alapszabályait a tanárikar elkészíti és jóváhagyás végett az igazgatótanácsnak bemutatandók.

66. §. A tanulmányi órarend akkép állapítandó meg, hogy a nagyobb szellemi munkát követelő s különösen az elméleti tantárgyak az első órákra essenek.

A tanítás délelőtt 8—1-ig, délután 3—5-ig tarthat; a délelőtti tanítást énekből és imából álló rövid istentisztelet előzi meg.

Az egyes tanítási órák között tíz percnyi szünet van, mely a tanulók üdülésére és a tantermek szellőztetésére van szánva. A délelőtti harmadik óra után a szünet 15 percre terjedhet.

67. §. A tanulók évközben tanúsított erkölcsi magaviseletük és előmenetelük feltüntetésére a szülők vagy helyetteseik tájékoztatása végett félévi értesítőt kapnak. Az értesítőt az osztályfő állítja ki s az igazgató is aláírja.

68. §. Az értesítőt a tanulók kötelesek szüleiknek vagy ezek helyettesének tudomásul vétel végett bemutatni s általuk aláírva az igazgatónak visszaszolgáltatni. Oly tanulók helyett, akik maguk nem mutathatják be, e célból az értesítőt az igazgató hivatalosan küldi meg. Az értesítőt a szállásadók nem írhatják alá.

69. §. A tanári-kar közreműködésével az igazgató szerkeszti az évi értesítőt, melynek az esetleges, nevelés-oktatásügyi kérdésről szóló vagy helyi vonatkozású tudományos értekezésen kívül állandó rovatai a következők : 1. Az intézetnek lefolyt évi története. 2. Az igazgatótanács névjegyzéke. 3. A tanári testület névjegyzéke, munkakörük, szaktárgyaik és heti óraszámuk megjelölésével s esetleges irodalmi működésük. 4. A bevégzett tananyag osztályonként a tanár, tankönyv és heti óraszám feltüntetésével. 5. A befejező képesítő vizsgálat írásbeli feladatai. 6. A szertárak és gyűjtemények leltári állománya és évi gyarapodása. 7. Az ifjúsági egyesületek évi működése. 8. Az iskolai jótétemények és ösztöndíjak kimutatása. 9. A nyilvános és magántanulók névsora osztályonként osztályzatukkal. 10. A rendkívüli tárgyak tanulásának eredménye. 11. A tanulókra vonatkozó főbb statisztikai adatok (különösen létszámukra, vallásukra, életkorukra, illetőségükre, szüleik foglalkozására, magaviseletükre, tanulmányi előadásukra és a képesitő vizsgálat eredményére vonatkozó adatok), melyeknek az egyházkerületi főhatósághoz fölterjesztett statisztikai táblázatok adataival teljesen egyezniök kell. 12. A jövő évre vonatkozó tájékoztatások. 13. Tankönyvek jegyzéke.

70. §. A szülőktől vagy helyetteseiktől tudomásul vett (aláírt) értesítőket, az iskolai év végéig az irattárban őrzi az igazgató.

71. §. Oly esetekben, midőn a tanuló az első félév letelte után hagyja el az intézetet, az értesítő szolgál szabályszerű 30 filléres bélyeggel, pecséttel és új kelettel ellátva elbocsátó bizonyítványul. Ez utóbbi esetben az „észrevételek“ rovatába bejegyzendő, hogy mikor és mily okból lépett ki a tanuló.

72. §. Iskolai ünnepek és tanulmányi kirándulások lehetőleg akképen rendezendők, hogy a tanítás megszabott rendjét ne zavarják. Ha a kirándulások

egy napnál hosszabb időre terjednek, ez az igazgatótanácsnak bejelentendő.

73. §. Az iskolai év végén, június hó második felében az osztályképesítő vizsgálatok keretében nyilvános osztályvizsgák is tartatnak az igazgatótanács küldötte és az igazgató vezetése alatt. Ezen osztályvizsgák legalább egy félnapra terjedjenek. A vizsgálatok idejét, rendjét a helyi viszonyok tekintetbe vételével az igazgatótanács jóváhagyása mellett a tanári-kar állapítja meg, úgy azonban, hogy a nyilvános vizsgálaton az intézet évi munkájának a képe lehetőleg minden oldalról szemlélhető legyen. A vizsgálaton az osztályképesítő vizsga anyagát képező tantárgy kivételével, minden tantárgy fölvétessék s egyik vagy másik tantárgyból minden tanuló felelhessen.

Ez osztályvizsgákon a kétes eredményű tanulók okvetlenül felszólítandók (17,517—1912. sz. min. r.); (kétes az eredmény: *a*) szaktanár által javasolt elégtelen osztályzat esetén; *b*) midőn a javasolt sikeres osztályzat két jegy között ingadozik).

74. §. Általában az osztályvizsgák és képesítő vizsgák lefolyására, irányadóul a 30,000—1911. sz. és a fent jelzett 17,517—1912. sz. min. rend. intézkedései irányadók.

75. §. A nyilvános évi osztályvizsgálatok előtt tanári értekezleten a tanulók érdemjegyei osztályonként és tantárgyanként ideiglenesen megállapíttatnak, de le nem záratnak. Ehhez képest jelöltetnek ki ama kétes előmenetelű tanulók, kik az osztályvizsgálaton javítóra felhívandók.

Az érdemjegyek fokozatai: *a*) előmenetelben: kitűnő, jeles, jó, elégséges, elégtelen; *b*) az írásbeli dolgozatok kiállításában: szép, csinos, rendes, rendetlen; *c*) a magaviseletben: példás, jó, tűrhető, nem megfelelő.

A magaviselet utolsó fokú érdemjegyéhez a bizonyítványban mindenkor kiteendő az az ok is, amiért a tanulók az érdemjegyet kapják.

76. §. Az évi osztályvizsgálatok megtartása után a tanári értekezlet véglegesen megállapítja az érdemjegyeket tantárgyanként és ezek alapján mindenik tanulóra nézve elhatározza, hogy: *a*) felsőbb osztályba léphet (ha elégtelen érdemjegye nincs); vagy *b*) javító vizsgálatra bocsáttatik (ha egy vagy két elégtelen érdemjegye van); vagy *c*) osztályismétlésre utasíttatik, (ha kettőnél több érdemjegye elégtelen). E határozatok az évi bizonyítványba bevezetendők. Akiknek két tantárgyból van elégtelen osztályzatuk, azoknak figyelemre méltó s méltánylást érdemlő esetekben a tanári-kar ajánlatával fölterjesztett kérvényöket az egyházkerületi főhatóság engedheti meg a javító vizsgálatot.

77. §. Ha valamelyik tanuló az osztályvizsgálatokat betegség vagy egyéb fontos ok miatt le nem teheti, vagy megszakítani kénytelen, évi haladásához képest a tanári értekezlet dönti el, hogy a következő iskolai évet megelőzőleg pótló vizsgálatra kötelezteссék-e. Ha az előzetesen megállapított osztály jegyeinek túlnyomó többsége legalább jelesrendű, a pótvizsgálatot a tanári-kar elengedheti.

78. §. Javító vagy pótló vizsgálatot a következő iskolai év megkezdése előtt csak annál a képzőintézetnél tehet a tanuló, ahol erre utasíttatott.

Ha javító vagy pótló vizsgálata nem sikerül, a tanuló az osztályt ismétli. Az osztályismétlés csak egyszer engedhető meg. A javító és pótló vizsgálatok díjtalanok.

Ha a javító és pótló vizsgálatok nem a kitűzött időben tartatnak, a javító vizsgálat díja 6 K, a pótló vizsgálat díja 10 K.

79. §. A magánvizsgálatok az e célra kitűzött napokon, rendszerint az év végén, rendkívüli esetben, pl. betegség esetén az év elején tartatnak. A magánvizsga két részből áll: írásbeli és szóbeli vizsgálatból. A vizsgálat díja 40 K s a bizonyítvány kiállítási díja 2 K. Tandíjat és nyugdíjjáradékot a rendes növendékekkel egyforma összegben fizetik. Egy iskolai évben csak egy osztályból szabad vizsgát tenni. A magánvizsgálatokról szóló jegyzőkönyvek a magántanulók írásbeli dolgozataival együtt megerősítés végett mindenkor felterjesztendők a püspöki hivatalhoz. E jegyzőkönyvben feltüntetendő az illető vizsgázó előző évi tanulmánya, továbbá, hogy mily alapon tett magánvizsgálatot; a szóbeli és írásbeli vizsgálatok eredménye külön-külön s végül a vizsgálat eredménye.

80. §. Úgy a rendes, mint a magántanulók osztályzatai rendes tanári gyűlésen állapíttatnak meg, tárgyilagosan, igazságosan, tekintettel a tanuló egész évi szorgalmára és előmenetelére, s ezen osztályozásért nemcsak a szaktanár, de az egész tanári-kar felelős.

A tanári testület által véglegesen megállapított osztályzaton se az illető szaktanárok, sem mások semmit sem változtathatnak.

81. §. A rendes tanulók évi bizonyítványát az anyakönyv alapján az osztályfőnök díjtalanul kiállítja és aláírja s miután az igazgató a maga aláírásával és az intézet pecsétjével ellátta, kiosztja a tanulóknak egyéb bentlevő okmányaikkal együtt. Az évi bizonyítvány 30 filléres bélyeggel látandó el. Az eredeti osztálybizonyítvány helyett, annak elvesztése esetén, kellő igazolás mellett az igazgató másolatot állíthat ki, ezt azonban közhírré teszi a „Hivatalos Közlönyben". A másolat kiállításáért a bélyegen felül 2 K jár, amely összeg az ifjúsági könyvtárra fordítandó.

V. Tanári testület, tanárkari gyűlés.

82. §. Az igazgató, rendes, segéd, helyettes és óraadó tanárok a gyakorló iskola tanítójával együtt alkotják a képzőintézet tanári testületét.

Az igazgatót élethossziglan a rendes tanárok közül, a tanári-kar ajánlatára az igazgatótanács választja s választását megerősítés végett a fenttartó testülethez felterjeszti. (Egyh. VI. t.-c. 62. 8.)

A rendes, segéd és helyettes tanári, továbbá gyakorló iskolai tanítói állások nyilvános pályázat vagy meghívás útján töltetnek be, a 46,447—1909. számú miniszteri rendeletnek szem előtt tartásával.

A pályázati folyamodványokról első sorban az illető tanári testület mond véleményt, azokról részletes kimutatást készít, s kellő megokolás kíséretében kijelölést tesz s ennek alapján a választást az igazgatótanács eszközli; de megerősítés végett a választást mindenkor felterjeszti a fentartó testülethez.

Az óraadó tanárok alkalmazásáról az igazgatótanács intézkedik.

83. §. A tanári testület minden tagja a rábízott tantárgyat a tanterv, tanmenet és a tanári értekezlet módszeres tanácskozásainak megállapodásai szerint a képzőintézet fegyelmi és tanulmányai rendjének keretében, az ehhez nem tartozó kitérések szigorú kerülésével és a rendelkezésére álló segédeszközök gondos felhasználásával tanítja.

84. §. A tanítás nem egyedüli feladata és kötelessége a tanárnak. A tanuló ifjúság nevelését is ép annyira szívén kell hordania s minden alkalmat fel kell használnia tanítás közben és azon kívül, hogy példájával a tanulók iránti érdeklődésével, buzdításukkal, vezetésükkel és gyámolításukkal foganatossá tegye a nevelői hatást. Végül a tanárnak mindig

szem előtt kell tartania a református képzőintézet hivatását, tekintélyét és jóhirnevét, aminek méltó képviselése, megvédése és gyarapítása egyik legszebb hivatása.

85. §. A köteles óraszám, amelynek magasságáig a tanári testület tagjai elfoglalhatók, az igazgatónál heti 12 óra, a rendes tanárnál, ide értve a zenetanárt is 20, a torna- és rajztanárnál, valamint a kézmunka tanítónőnél 24, a gyakorló iskola tanítójánál 26, ha V—VI. oszt. is van, 28.

A köteles heti óraszámon felül adott órák a tanári fizetéssel arányosan díjaztatnak.

86. §. A tanárok az órarendben megállapított órájukat pontosan megtartják. Ha ebben alapos ok akadályozná őket, arról az igazgatót idejekorán értesítik, hogy ez helyettesítésükről gondoskodhassék.

87. §. A tanítási órákon a tanár a tanítói feladatának teljesítése mellett gondoskodik a fegyelem és rend fentartásáról. Az órában tárgyalt anyagot s a tanulók nyilvántartására és mulasztásaira vonatkozó adatokat, esetleg intézkedéseket is az osztálynaplóba bevezeti. Az egész osztályra vonatkozó intézkedéseihez az osztályfőnök hozzájárulása is szükséges.

88. §. A tanári munkának egyik fontos ága a tanulók írásbeli dolgozatainak gondos kezelése. E tekintetben :

a) a kitűzött feladatokat a módszeres tanácskozások által tanmenetileg előirányzott tárgykörből kell venni, összhangzásban a tárgyalt tananyaggal s gondosan elő kell készíteni, hogy a tanulók ismeretkörét túl ne haladják, de viszont túlságosan könnyűek se legyenek ·

b) a dolgozatok száma megfeleljen a tanterv követelményeinek s a módszeres tanácskozások által

megállapított időben kell iratniok a dolgozatkészítés napjának megjelölésével ;

c) a tanár a dolgozatokat gondosan nézze át és a hibákat jelölje meg. A tanulóktól általánosan elkövetett, vagy jelentékenyebb hibák a javításra szánt tanórán közösen megbeszélendők s a nagyon rossz dolgozatok újra íratandók, a többiekre nézve pedig meg kell követelni, hogy a tanulók a közös megbeszélés után a megjelölt hibákat maguk javítsák ki dolgozataikban ;

d) a tanulók javítását a tanár pontosan ellenőrízze s a javítás után megmaradt hibákat is jelölje meg ;

e) A dolgozat javítását későre halasztani nem szabad, hogy az elkövetett hibák még a tanulóknak is emlékezetökben lehessenek ;

f) a dolgozat kijavítása előtt újabb dolgozatot készíttetni nem lehet, hogy az előbbi javítás tanúlságai a következő dolgozatnál a tanulónak okulásul szolgáljanak ;

g) a magyar helyesírási és stílusbeli hibákra a nem magyarnyelvi dolgozatokban is figyelmet kell fordítani ;

h) a dolgozatok külső kiállítását, rendességét és tisztaságát is ellenőrizni és szorgalmazni kell;

i) az írásbeli dolgozatokat értékök szerint osztályozni is kell s az osztályzatok a tanulók érdemjegyeinek megállapításánál tekintetbe veendők.

89. §. Az igazgató intézkedéseit minden tanár köteles végrehajtani. Ha valamelyik tanár az igazható meghagyásait magára nézve sérelmesnek tekintené, tartozik ezt az igazgató tudomására hozni, hogy addig is, míg a vélt sérelem szabályszerű módon orvosoltatnék, másként gondoskodhassék intézkedései végrehajtásáról.

90. §. A tanár köteles a tanárkari-gyűlés által számára kijelölt tiszteket (osztályfő tiszte, jegyző-

könyv vezetése, a könyvtár és szertárak kezelése, ifjúsági egyesületek vezetése) és az iskolai nevelés és tanítás körébe tartozó megbízásokat (kirándulásoknál, templombajárásnál felügyelet, iskolai ünnepek rendezése, kintlakó tanulók magaviseletének ellenőrzése az iskolán kívül) teljesíteni. A gondjaira bízott szertárat (könyvtárat) leltár mellett anyagi felelősséggel őrzi és kezeli. Általában minden tanártársának, de különösen az övével azonos tanszakon működő kartársának tanóráit a lehetőség szerint látogatja.

91. §. A tanóráknak a tanár betegsége vagy akadályoztatása esetén sem szabad elmaradniok, hanem helyettesítés útján töltendők be. Ha a helyettesítés csak egyes órákra vagy rövid időre szükséges, az igazgató főleg azokat a tanárokat (ide értve önmagát is) jelöli ki a helyettesítésre, kik az illető osztályban tanítanak. s ilyenkor minden helyettesítő saját tárgyára fordítja a neki beosztott órát. Ha két hétnél tovább kell valamely tanárt helyettesíteni, az igazgató jelentést tesz az igazgatótanács elnökének és a tanári szék a szakszerű helyettesítésről gondoskodik, hogy t. i. az akadályozott tanár tárgyait ugyanolyan vagy rokon szakmájú tanárok a rendes heti órák megcsonkítása nélkül vezessék tovább. A tantárgyat ugyanazon osztályban több tanár közt megosztani, osztályokat összevonni vagy tanórákat elhagyni: helyettesítés alkalmával sem szabad. Ha két hónapnál tovább terjedő helyettesítés szüksége forog fenn, a helyettesítésről s a helyettesítő tanárok méltányos díjazásáról a tanári szék javaslata alapján az igazgatótanács intézkedik.

92. §. A tanárok szabályszerű szünidő idején az igazgatónál tett egyszerű bejelentés után külön engedély nélkül távozhatnak a képzőintézet helyéről, a szorgalmi idő alatt azonban eltávozásra vagy a szüneteken túl való elmaradásra előzetesen köte-

lesek engedélyt kérni. Ezt az engedélyt megokolt és halasztást nem tűrő esetekben három napra az igazgató, négy-hét napra az igazgatótanács elnöke, hosszabb időre pedig az igazgatótanács adja meg az eltávozásra.

Hosszabb szabadságolás kérvénye mindenkor az igazgatónál adandó be, aki fölterjesztésével kapcsolatban jelentést tesz a szabadságolásra és a helyettesítés módjára nézve. Míg a kérvény el nem intéztetett, a szabadságolás meg nem kezdhető. A szabadságolás meghosszabbítását kérő folyamodvány legkésőbb a szabadságidő letelte előtt 14 nappal adandó be. Betegség miatt történő hosszabb, de egy évnél tovább nem terjedhető szabadságolás idején a helyettest a fenttartó testület fizeti. (Egyh. törv. VI. t-c. 87.)

93. §. A tanári testület tagjai más intézetben csak az igazgatótanács engedélyével vállalhatnak órákat, vagy törvényesen megengedett egyéb foglalkozásokat.

Az intézetben és azon kívül adott órák összege nem haladhatja meg a heti 28 órát.

94. §. Ugyanazon intézetbeli tanárok ugyanazon intézetben tanulóknak a tantervben kijelölt anyagból magánlecke órákat nem adhatnak, magántanulókat sem osztályvizsgálatra, sem képesítő vizsgálatra elő nem készíthetnek.

95. §. Mindenik osztálynak van vezető tanára, az osztályfő, akit a tanárkari gyűlés jelöl ki, az illető osztályban legtöbb heti órai tanító tanárok közül. Az osztályfő feladata, hogy osztályában a fegyelmi és tanulmányi rend fenttartására ügyeljen, a tanítás egységét és egyöntetűségét elősegítse, s elejét vegye a házi dolgozatok összetorlódásának. A tanítási időn túl is igyekszik fenttartani az összeköttetést osztálya tanulóival, a tanulókat lehető gyakran felkeresi szállásaikon, tájékozódni igyekszik iskolán kívüli életökről, társas érintkezéseikről, magán olvas-

mányaikról s tapasztalatairól az igazgató útján a tanári-karnak jelentést tesz. Tanulmányi és fegyelmi ügyekben a szülőknek felvilágosítással szolgál. Az osztályfőnök a vezetésére bízott osztályban a tanításnak és nevelésnek egységes szellemben való vezetését minden módon ápolja és elősegíti, e célból az osztályában tanító tanárokat minél gyakrabban értekezletre hívja össze, amelyen a tanárok a tanulókról szerzett tapasztalataikat kölcsönösen közlik egymással. Ily osztálytanácskozások, melyeken az osztályfőnök elnököl, okvetlenül tartandók az év elején a tanulókkal szemben követendő egyenlő bánásmód, nevelési és fegyelmezési eljárás megállapítása tárgyában; a félévek közepén a tanulók előhaladása, magaviselete s a szükséges intések megállapítása végett, s a félévek végén az osztályzatok megállapítása ügyében.

a) Gondja van az osztályteremnek és bútorzatának rendben tartására.

b) Számon veszi az osztálynapló bejegyzéseit, igazolja a mulasztásokat.

c) Elvégzi a hatáskörébe eső fegyelmi ügyeket.

d) Tanulmányi ügyekben érintkezik az osztályban tanító tanárokkal s egyfelől ellenőrzi a tanári gyűlések határozatainak végrehajtását, másfelől a gyűlésen osztálya ügyeinek előadója.

e) Vezeti osztályának felvételi naplóját és anyakönyvét, elkészíti az osztályozó íveket, kiállítja a félévi értesítőket és az évi bizonyítványokat, az osztályban tanító tanárok óráit minél gyakrabban, de legalább hetenként egyszer meglátogatja.

f) a tanárkari határozattal engedélyezett jótékony célú gyűjtéseket intézi s eredményükről az igazgató útján a tanári-karnak leszámol;

g) a tanulóknak indokolt esetben egy napi távolmaradásra engedélyt adhat a szorgalmi idő első és utolsó napjának kivételével.

96. §. Az iskolai év elején osztálya növendékeit számba veszi s a tanteremben mindegyiknek helyét kijelöli. Ugyanekkor meggyőződést szerez arról is, hogy minden tanulónak megvannak-e a szükséges taneszközei, tan- és segédkönyvei; utasítást ad arra nézve, hogy az írásbeli dolgozatok számára a tanulók egyforma füzeteket szerezzenek be.

97. §. Osztálya tantermében a rend és tisztaság felett őrködik, a tanulmányi napló rendes vezetését ellenőrzi, azt hetenként átnézi, a hiányokat pótoltatja és aláírja, a kifüggesztett képek és az egész bútorzat épségben tartása felett első sorban őrködik. Kártétel esetén a kártevőket kipuhatolja és az okozott kárt a nyomozás eredménye szerint a kártevővel vagy az egész osztállyal megtérítteti.

98. §. Istentiszteleteken, iskolai- vagy másnemű ünnepélyeken és temetéseken, amelyeken a tanintézet testületileg vesz részt, osztályát vezeti és a rendre felügyel.

99. §. Az igazgatót az osztályban történt minden figyelemre méltó esetről, különösen a fegyelmi esetekről értesíti.

100. §. Az osztályban történt súlyosabb fegyelmi vétség esetén az igazgató által végzett kihallgatásoknál jelen van s a nyomozásban az igazgatónak segédkezik.

101. §. Az iskolai év végén az igazgatói jelentés, valamint az évi értesítő számára szükséges adatokat osztályáról összeállítja és az igazgatónak kellő időben beszolgáltatja.

102. §. Minden hónapban lehetőleg az egész évre meghatározott napon rendes tanárkari gyűlés tartatik.

Rendkívűli tanárkari gyűlés annyiszor tartható, ahányszor az igazgató a képző-intézet érdekében szükségesnek tartja, vagy ha a tanári testületnek legalább két tagja írásban megokolva kívánja az igazgatótól annak összehívását.

A tanárkari gyűlés idejét és napirendjét, sürgős eseteket kivéve, az igazgató legalább 24 órával előre írásban közli a tanári testület tagjaival.

Évi alakuló gyűlését a tanári-kar rendszerint szeptember 1-én, záró értekezletét pedig az évzáró, illetve képesítő vizsgák után tartja meg.

103. §. Az évi alakuló tanácskozás a felvételi-, javító- és pótló vizsgálatok előtt tartandó. Ez alkalommal a tanári-kar az előző év végén megállapított tantárgybeosztást az esetleges személyváltozások folytán pótolja, kijelöli az osztályfőnököket, a szertárak őreit, az ifjúsági könyvtár kezelőjét s az ifjúsági egyesületek vezetőit, megválasztja a tanári gyűlések jegyzőjét. Az intézeti mellékteendők lehetőleg arányosan osztandók fel a tanárok között.

Ugyanez az értekezlet intézkedik az órarend megállapítása iránt is. Az órarend készítésénél a tanárok óhajtásainak lehető figyelembe vétele mellett a következő szempontok az irányadók:

a) A tanítást a vasárnapi szüneten kívül más, egész napra terjedő szünet meg ne szakítsa;

b) olyan tantárgyak, melyeknek elvont természete könnyen kifárasztja az ifjú elmét, különösen a nyelvi és matematikai tanulmányok, a tanítás első óráira essenek, midőn a tanulók lelki ébersége legerősebb;

c) a tanárok órái a hét összes napjaira oszoljanak el, mert különben az egy napra összetorlódó sok tanóra a tanárt kifárasztja s tanításának sikerét veszélyezteti.

104. §. Évzáró tanácskozás az iskolai év bezárása előtt tartatik. E tanácskozás egyik feladata az iskolai év bezárására vonatkozó intézkedések megtétele; az osztályfőnökök, szertárak őrei, ifjúsági egyesületek vezetői beadják erre az alkalomra, illetőleg az évi értesítő megszerkesztése végett, esetleg korábban is, az igazgatói évi jelentéshez szükséges adatokat;

ugyanakkor a tanári-kar fölvételi vizsgálatok és magánvizsgálatok díjairól vezetett igazgatói számadásokat, úgyszintén a másnemű pénzkezeléssel megbízott tanárok számadásait is megvizsgálja.

A tanácskozás másik feladata a következő iskolai évre vonatkozó intézkedések megtétele, a jövő év megnyitásának, a javító-, pótló- és magánvizsgálatok idejének, főként pedig a jövő évi tantárgyfelosztás ügyében az igazgatótanácshoz teendő javaslatoknak megállapítása.

105. §. A tanárkari gyűlés hatáskörébe a következő ügyek tartoznak:

a) elkészíti az intézet fegyelmi szabályait, melyek az igazgatótanács felterjesztésére az egyházkerület jóváhagyása után léphetnek életbe;

b) a tantárgyfelosztásban első sorban természetesen az oktatás érdekeire és a tanárok szakképzettségére kell tekintettel lenni, de emellett lehetőleg figyelembe veendők a tanárok óhajtásai, hajlamai és képességei is; e szerint a tantárgyfelosztásban vezérlő elvek legyenek a következők.

106. §. A tantárgyak szakszerű ellátása érdekében, de a törvény értelmében is, a tanárok első sorban saját szaktárgyaik tanítására, másodsorban a szakjukkal rokon tárgyakra alkalmazandók. Szükség esetén valamely tanár olyan tárgy tanításával is megbízható, mely nem szakja ugyan s ezzel nem is rokon, de sikeres tanítására a tanár képességei elegendő biztosítékot nyújtanak.

107. §. A tanárok heti óraszáma lehetőleg egyenlő legyen vagy legalább nagy különbség ne legyen közte; de az egyes tanárok heti óraszámának megállapításánál figyelemmel kell lenni az írásbeli dolgozatokkal való megterheltetés mértékére s tanárkari megbízásból díjtalanul végzett iskolai mellékteendőkre is.

a) Megállapítja a használandó tan és segédkönyveket és tanszereket ;

b) javaslatokat tesz a tanári és ifjúsági könyvtár, az iskolai szertárak és felszerelés gyarapítása, kiegészítése és javítása ügyében ;

c) félévenként legalább kétszer számonveszi, ellenőrzi egyenként és osztályonként a tanulók tanulmányi és fegyelmi állapotát s határoz a szükséges figyelmeztetésekről és intésekről ; félévenként megállapítja az értesítőbe vezetendő érdemjegyeket és észrevételeket ; az iskolai év végén pedig az év tanulmányi és fegyelmi eredménye fölött dönt, meghatározva a fölebbvitelt s határozásaihoz képest, melyek az anyakönyvbe vezettetnek, állíttatnak ki az évi osztálybizonyítványok ;

d) a tanulóknak eléje tartozó fegyelmi ügyében határoz, illetve javaslatot tesz ;

e) javaslatot tesz a tanulók felvételére és kedvezményeire (ösztöndíj, jótétemények) ; az év végén kijelöli a jutalomra és egyéb kitüntetésre érdemes tanulókat ;

f) tudomásul veszi a felsőbb tanügyi hatóságoknak az intézethez küldött rendeleteit s végrehajtásukhoz a maga hatásköre szerint hozzájárul ;

g) a tanári értekezlet tárgyalásai és határozatai a testület tagjait hivatalos titoktartásra kötelezik ;

h) javaslatokat és előterjesztéseket intéz a felsőbb tanügyi hatóságokhoz az intézet érdekében ;

i) a tanulóknak vagy szüleiknek hozzá intézett kérvényeit tárgyalja s ezekre vonatkozólag szükség esetén javaslatot terjeszt az igazgatótanácshoz ;

j) az évzáró-, javító-, pótló- és magánvizsgák idejéről és megtartása módjáról az igazgatótanács jóváhagyásával intézkedik ;

k) az iskolai szünidők idejét a rendtartás értelmében kitűzi ;

l) tanszékeknek rendes-, helyettes-, óraadó tanár

vagy szaktanító által való betöltése alkalmával a betöltendő tanszék szakcsoportjára nézve az igazgatótanács elé javaslatot terjeszt; a beérkezett pályázati kérvényeket első fokon elbírálja és a választásra vagy kinevezésre szakképzett jelölteket ajánl;

m) ünnepélyekre, egyházi, tanügyi vagy tudományos gyűlésekre, melyeken a tanítónőképző-intézetet érdeklő ügyek és kérdések tárgyaltatnak, képviselőket küld;

n) tanulmányi kirándulásokat tervez, rendez s azok vezetőit a tanárok közül kijelöli.

108. §. A rendes tanárkari gyűlések a következő napirend szerint tartatnak meg:

a) az igazgató előterjesztése a hozott határozatok végrehajtásáról;

b) az igazgató előterjesztései a felsőbb hatósági rendeletekről és a folyó intézeti ügyekről;

c) az osztályfők jelentései osztályaik tanulmányi és fegyelmi állapotáról;

d) a könyvtár és szertárak gyarapítására vonatkozó javaslatok;

e) fegyelmi ügyek és segélyezések;

f) indítványok.

Az elősoroltakon kívül foglalnak helyet a napirenden a tanárkari gyűlés hatáskörébe tartozó ama, többnyire időhöz kötött ügyek, amelyek az előbbi pontban foglaltatnak.

109. §. A tanárkari gyűlésen az igazgató vagy akadályoztatása esetén hivatalára nézve legidősebb rendes tanár elnököl.

Jegyzőt a tanárkar az iskolai év elején vagy az előző iskolai év végén az egész iskolai év tartamára saját kebeléből választ; különben a tanárok a jegyzőséget felváltva kötelesek vinni.

A tanári testület mindegyik állandóan alkalmazott tagjának szólási és szavazati joga van; az óraadó

és ideiglenesen alkalmazott tanárokat csupán az általuk tanított tárgyak körében illeti meg a szavazás joga.

Mindenik tanárnak joga van ahoz, hogy az intézeti életet és érdeket illető ügyben indítványt terjesszen elő s annak napirendre tűzését kívánhassa. Az ilyen előzetesen napirendre kitűzendő indítványokat azonban köteles az igazgatónál előre és írásban megokolva bejelenteni.

110. §. A tanárkari gyűlésen a testület mindenik tagja a tárgyalások megkezdésétől befejezésükig részt vesz. Meg nem jelenhetést és időelőtti távozását köteles az igazgatónál bejelenteni és megokolni, ami jegyzőkönyvbe vétetik.

111. §. A tanárkari gyűlésen a döntés szavazattöbbséggel történik; szavazategyenlőség esetében az elnök szava dönt.

Fontosabb elvi és fegyelmi ügyek eldöntésénél a szavazatok névszerint vétetnek jegyzőkönyvbe. Személyi ügyekben a szavazás mindig titkosan történik.

A kisebbségnek, sőt egyeseknek is joguk van külön véleményüket a hozott határozattal szemben bejelenteni s annak a jegyzőkönyvbe vételét kívánni. A határozatok ellen 15 nap alatt az igazgatótanácshoz lehet felebbezni.

112. §. A jegyzőkönyvek egy iskolai éven át folyószám szerint vezettetnek s a hozott határozatokra való tekintettel nem napló alakjában szerkesztetnek meg. Ennélfogva csak az előterjesztéseket (véleményeket, indítványokat) és a rájuk vonatkozó határozatokat foglalják magukba a szükséges megokolással együtt.

A következő gyűlésen felolvastatik az előző gyűlés jegyzőkönyve, mikor az esetleges javítás is eszközöltetik s az igazgató, a jegyző és a hitelesítésre kiküldött két tag aláírása után hitelesített jegyző-

könyvek e célra szolgáló könyvbe bevezetendők és évenként az igazgatótanácshoz felterjesztendők.

Érvényes határozatok hozatalára szükséges, hogy a rendes tanárok felénél több tagja legyen jelen. Ha az igazgató a tanári testület határozatával egyet nem ért, joga van az ügyét az igazgatótanács elé terjeszteni döntés végett. Úgyszintén, ha a tanári-kar kisebbsége a maga külön véleményét fölebbezés végett 24 óra alatt beterjeszti vagy legkésőbb 8 nap alatt írásban beadja, az igazgató köteles elfogadni és a tanári gyűlés jegyzőkönyvi kivonatával együtt az igazgatótanács elnökségének beterjeszteni.

VI. Igazgató.

113. §. A tanítónőképző igazgatója a vezetésére bízott tanintézet összes szellemi és erkölcsi érdekeinek őre s mint ilyen, a tanári testület élén s vele egyetértőleg arra törekszik, hogy az intézet feladatának, a nemzeti és református szellemű nevelésnek, s a tudományos oktatásnak minél tökéletesebben megfeleljen. Szem előtt tartja a tanintézet anyagi érdekeit is és minden károsodástól igyekszik megóvni.

114. §. Az igazgatót a tanítónőképző-intézet rendes tanárai közül a tanári-kar meghallgatásával az igazgatótanács élethossziglan választja.

Mint ilyen személyes felelőséggel vezeti a képzőintézet munkásságát minden irányban s felügyelő tiszte és ellenőrzése annak összes tényezőire kiterjed.

115. §. Törekednie kell, hogy közte és a tanári testület közt kölcsönös bizalom és szeretet jöjjön létre s a hosszas együttműködésből egyetértő gondolkozás, egymáshoz való illeszkedés fejlődjék ki, magának kell elöljárnia és példaképül szolgálnia, s a kötelesség pontos teljesítését minden tanártól szi-

gorúan meg kell követelnie. De ennek korlátain belül engedjen tág teret a tanár egyéniségének, hogy pedagógiai belátása szabadon érvényesüljön, mert enélkül a tanár munkája könnyen gépiessé válik.

116. §. Tanártársaival szemben mindig az igazság, méltányosság és tapintatosság vezérelje s a részrehajlásnak vagy önkénynek a látszatát is kerülje; szenvedélyességtől vagy indulatosságtól óvakodjék. Kartársainak minden érdemét, melyet a nevelés és oktatásügy körül szereztek, méltányolnia kell; de viszont az elkövetett hibák előtt sem szabad szemet hunynia s tapintatosan, energikusan és következetesen kell javításukon fáradoznia.

117. §. A tanárok jogos és a tanári testülettől támogatott érdekeinek és kívánságainak is ő a hivatott védője és támogatója s ezeket a tanári testületen kívül is, különösen az igazgatótanács és fenntartó testület gyűlésein igyekezzék előmozdítani.

118. §. Az igazgató az iskolai belső rendért első sorban felelős. Ezért a tanintézetet érdeklő konventi és egyházkerületi határozatokat, valamint a törvényes iskolai felsőbb hatóságok rendeleteit és utasításait a tanári-karnak tudomására hozza és végrehajtásuk iránt intézkedik; viszont a tanári-kar határozatait és kívánalmait a felsőbb iskolai hatósághoz fölterjeszti.

119. §. Az igazgató a tanárkari gyűléseken a tanári testület elnöke. E tisztében:

a) intézkedik a gyűlések összehívásáról, ügyelve, hogy a testület minden tagja, rendes, helyettes és óraadó tanárok és a melléktárgyak tanárai idejekorán meghívassanak a gyűlésekre. Megállapítja a tanácskozás tárgysorozatát s gondoskodik a tanácskozások tervszerű előkészítéséről. A meghívás alkalmával a tárgysorozatot is közli;

b) felügyel, hogy a tanári gyűléseken minden tanár megjelenjék és a gyűlés egész folyama alatt

jelen legyék. Intézkedik, hogy a gyűlésekről pontos jegyzőkönyv vezettessék, a hitelesített jegyzőkönyvet valamint a jegyzőkönyvi kivonatokat aláírja ;

c) az igazgató feladata a tanácskozást mindvégig úgy vezetni, hogy komoly, tárgyilagos és a tanári testület erkölcsi tekintélyéhez méltó legyen. A tárgyalás folyamán a nézet nyilvánításának teljes szabadságot enged, a felmerülő ellentétes nézeteket tapintatosan iparkodik egymáshoz közelebb hozni.

120. §. Az igazgató veszi fel a tanulókat a tanintézetbe a tanítónőképző-intézet rendtartásában megállapított feltételek és módozatok mellett. Az iskolai év első nyolc napján a fölvételt saját hatáskörében intézi, azontúl csakis az illetékes hatóság engedélye alapján vehet föl tanulókat. Azokat a tanulókat, akiknek fölvétele az ő hatáskörén kívül esik, addig is, míg a fölvétel tárgyában az illetékes hatóság dönt, saját felelősségére befogadhatja az intézetbe. A fölvétel alkalmával a tanintézetbe először lépő tanulók okmányait az igazgató gondosan nézze át, ha iskolai bizonyítványukat egy vagy más tekintetben megfelelőknek nem találja, a fölvételt megtagadja. Ha a tanuló egyáltalán nem, vagy sikertelenül volt újra oltva, újraoltása iránt intézkedik.

121. Magántanulók fölvételét egész szeptember hónap folyamán eszközölheti, a későbben jelentkezőket a tanári-kar javaslata alapján az egyházkerületi főhatóság engedélyével veheti föl.

122. §. A tantárgyaknak az egyes tanárok közt való felosztását az oktatás érdekeire s a tanárok képességeire és hajlamaira való tekintettel a rendtartás ide vonatkoztató elvei szerint az igazgató készíti el s a tanári-kar elé terjeszti elfogadás végett, elfogadás után pedig megerősítés céljából az igazgató-tanácshoz terjeszti föl.

123. §. A tanulmányi órarendet ugyancsak az

igazgató készíti el, vagy elkészíttetéséről gondoskodik s a tanári-kar állapítja meg, s megerősítés végett az igazgatótanácshoz beterjeszti.

124. §. A tanítónőképző tudományos haladásának és sikeres tanításának egyik főfeltétele lévén a taneszközökkel való kellő fölszerelés, az igazgató feladata ügyelni arra, hogy az intézeti szertárak és gyűjtemények a költségvetésileg megszabott évi átalány terhére fokozatosan és tervszerűen fejlesztessenek.

125. §. Ha a tanintézet valamelyik tanára betegség vagy más elháríthatatlan akadály miatt iskolai feladatát nem teljesítheti, az igazgató kötelessége helyettesítéséről gondoskodni s erről a helyettesítő tanárokat idejekorán értesíteni.

126. §. Ha a tanár dolgai miatt a tanintézet helyéről a tanítási idő alatt eltávozik, 3 napi eltávozásra az igazgató ad engedélyt és a távollevő tanár helyettesítéséről gondoskodik.

127. §. A fölvételi-, javító-, pótló- és magánvizsgálatokon az igazgató elnököl; ha azonban e vizsgálatok vezetésében akadályozva volna, a tanári testület valamelyik tagját bízza meg az elnökléssel; kívánatos azonban, hogy különösen a magánvizsgálatokon mindig ő maga elnököljön.

128. §. Szigorúan ügyeljen az igazgató, hogy az iskolai rendet semmi se zavarja meg. Ezért:

a) tartsa folytonosan szemmel, hogy kifogástalanul teljesíti-e minden tanár iskolai teendőit és a rendtartásban megszabott kötelességeit. A tanulmányi naplókat félévenként (karácsony és husvét táján) megvizsgálja és aláírja;

b) kísérje figyelemmel különösen az osztályfőnökök működését, hogy t. i. megteszik-e a rendtartásban megszabott teendőiket;

c) a tanárokkal szemben minden fogyatkozás vagy mulasztás esetén bizalmasan, négyszemközt

tegye meg figyelmeztetéseit, ha ez az eljárás ismételten sem vezetne célra, terjessze az ügyet a tanárikar elé s a testületi köz-szellem útján igyekezzék hatni a mulasztásterhelte tanárokra; ha pedig az iskolai rend ezután sincs biztosítva, tegyen fölterjesztést az igazgatótanácsnak (elöljáróságnak) a baj orvoslása végett.

129. §. Az igazgató kötelessége a tanintézet épületének rendben és tisztántartására felügyelni. Győződjék meg, hogy a szolgák az oktatási célokra szolgáló helyiségeket és folyosókat, a falakat, bútorokat és taneszközöket tisztán tartják-e.

130. §. A tanulmányi ellenőrzés főleg az igazgatónak a tanórákon való látogatásain történik. Minden egyes tanárt (de különösen a kezdő tanárokat, kiknek szívesen szolgáljon pedagógiai és didaktikai útmutatásokkal) mennél többször, de minden osztályt havonként legalább egyszer meg kell látogatnia s minden látogatását a tanulmányi naplóba bejegyeznie.

131. §. Gondosan ellenőrzi az igazgató, hogy a tanmenetben az egyes félévekre kitűzött tananyag kellően elvégeztessék.

132. §. A tanulmányi ellenőrzés másik fontos ága a tanulók írásbeli dolgozatainak (rajzainak) megvizsgálása, melyet minden félévben legalább egyszer kell az igazgatónak eszközölnie.

133. §. Az igazgató ellenőrzi az intézeti szertárak, tanári és ifjúsági könyvtárak rendbentartását.

134. §. Terjessze ki figyelmét az igazgató az ifjúsági egyesületek működésére is, hogy valóban az alapszabályaikban kitűzött célt szolgálják-e s hogy a vezetésökkel megbízott tanárok a felügyeletet eléggé teljesítik-e.

135. §. Az igazgató a vezetése alatt álló igazgatósági irodának, irattárnak és a tanintézet hivatalos

pecsétjének őre; felelős az iránt, hogy az őrizete alatt álló névkönyvek, jegyzőkönyvek és ügyiratok meg ne másíttassanak és épségben megőríztessenek. Az intézet hivatalos pecsétjének használatára csak az igazgató (vagy helyettese), mint a tanintézet képviselője van jogosítva s csak ő állíthat ki a tanintézet nevében e pecséttel megerősített hivatalos okmányokat.

136. §. Az igazgatói ügykezelés körébe tartozó állandó jellegű főbb teendők a következők:

a) a tanulók felvételének s beírásának idejét és körülményeit a szülők tájékoztatása végett kellő időben és módon közzé teszi.

b) A beírás alkalmával bemutatott okmányok közül a tanuló legutolsó évi iskolai bizonyítványát visszatartja, a felvételt rávezeti s az iskolai év végéig az igazgatói irattárban őrzi.

c) Beszedi a tanulóktól a fölvételi és tandíjat, bizonyítványdíjat, egyházkerületi és nyugdíjintézeti illetékeket, ifjúsági könyvtári s esetleges egyéb iskolai díjakat, mindezekről szabályszerű számadást vezet és a fentartó testületnek elszámol, a befolyó pénzt pedig mennél előbb, de mindenesetre az illető félév folyama alatt, az intézet pénztárába beszolgáltatja.

d) Beszedi a képesítői és magánvizsgálati díjakat ezekről a tanári-karnak elszámol s a pénzt a tanári testület tagjai közt a gyakorlatban levő elvek szerint felosztja.

e) A nem református vallású tanulók névsorát az iskolai év elején osztályonként és felekezetenként összeállítja, megküldi az illetékes felekezetei hatósághoz.

f) Az illetékes felsőbb hatósághoz szeptember hó folyamán beterjeszti az új iskolai évi berendezkedésre vonatkozó adatokat, ú. m. a tanári-karban történt személyi változásokat az új tanárok minősítési táblázatával együtt, a tantárgyaknak a tanárok

közt történt felosztását, az osztályok szerint készített tanórarendet, a tankönyvek jegyzékét, a beírt tanulóknak osztályonként való kimutatását és az intézet évi költségvetését; ugyanakkor terjeszti be a tanári-kar múlt évi jegyzőkönyveit is.

g) Kellő időben meghirdeti az ösztöndíjakért és tandíjmentességért beadandó folyamodványok határidejét, s e hirdetményt látható helyen (az iskolai hirdető táblán) kifüggeszteti.

h) Az egyházkerületi felügyelő iskolalátogatásáról fölvett értekezleti jegyzőkönyvet három példányban elkészítteti s egy példányt az iskolalátogatóhoz, egyet az igazgatótanácshoz terjeszt be, a harmadikat pedig az igazgatói irattárban tartja meg. Az állami felügyelet gyakorlására kiküldött miniszteri megbízott iskolalátogatásáról fölvett értekezleti jegyzőkönyvet a látogatás után 15 napon belül fölterjeszti az egyházkerületi főhatósághoz (elnökséghez).

i) A tankönyvváltoztatásra vonatkozó tanárkari javaslatokat az igazgatótanács ide vonatkozó határozatával kellő időben fölterjeszti az egyházkerületi főhatósághoz (elnökséghez).

k) Az iskolai év végén a tanulóknak az osztályfőnökök által kiállított és aláírt bizonyítványait megpecsételi, aláírja és a tanulóknak, — amennyiben iskolai tartozásaik nincsenek — az év elején visszatartott múlt évi bizonyítvánnyal együtt kiadatja. Az elveszett vagy megsemmisült iskolai bizonyítvány helyett az igazgató, — ha a bizonyítvány elvesztését vagy megsemmisülését beigazolva látja, a névkönyv alapján bármikor állíthat ki másodpéldányt s az új bizonyítvány számának és keltének pontos megjelölése mellett közététel céljából a vallás- és közoktatásügyi miniszter kiadásában megjelenő Hivatalos Közlöny szerkesztőségének is bejelenti.

137. §. A tanárkari határozatok úgy az igazgatótanácshoz, mint az egyházkerületi hatósághoz mindig az igazgató kísérő levelével terjesztendők föl, amelyben az igazgató, ha szükségét látja, saját nézetének is kifejezést adhat.

138. §. A miniszteriumhoz küldött iratok, valamint az állami főfelügyeletet gyakorló miniszteri megbízottak számára kiszolgáltatott adatok mindig az egyházkerületi főhatóság útján terjesztendők föl.

139 §. Az igazgatói irodában a következő hivatalos könyvek és iratok tartandók: 1. iktató vagy ügyviteli könyv; 2. a tanintézet története; 3. a tanárkari jegyzőkönyvek évfolyamok szerint rendezve és bekötve; 4. a tanulókról vezetett beírási és főnévkönyvek (anyakönyvek); 5. a képesítői vizsgálati jegyzőkönyvek; 6. az intézet összes fölszerelésének és a szertárak gyűjteményeinek alap leltárai; 7. a tanárok minősítési táblázatai; 8. statisztikai kimutatások; 9. az ösztöndíjas vagy jótéteményes tanulók kimutatásai; 10. a konventi és állami tanterv egy-egy példánya, az utóbbi a tantervi utasításokkal; 12. a helyi rendtartási és fegyelmi szabályok; 13. a református egyetemes konventi, egyházkerületi és egyetemes tanügyi bizottsági jegyzőkönyvek évfolyamok szerint rendezve; 14. a tanári helyettesítések jegyzéke; 15. a közoktatásügyi miniszterium kiadásában megjelenő Hivatalos Közlöny évfolymok szerint rendezve és bekötve; 16. a folyó évi tanórarend tanárok és osztályok szerint külön összeállítva és kifüggesztve; 17. a szaktanárok által kidolgozott évi tanmenetek osztályonként és tárgyak szerint külön, mozgó íveken írva; 18. a használatban levő tankönyvek jegyzéke; 19. az intézet évi értesítői bekötve és évfolyamonként rendezve; 20. a tanulóknak esetleg visszamaradt bizonyítványai; 21. az intézet évi költségvetése; 22. az igazgatói pénzkezelésről vezetett számadások és okmányaik;

23. a kézbesítő vagy postakönyv. Mindezen hivatalos könyvek és jegyzékek külön-külön és oly rendben tartandók, hogy bármely időben keresés nélkül is előmutathatók és megtekinthetők legyenek.

140. §. Az igazgatói irattárban helyezendők el az összes hivatalos ügyiratok, t. i. a felsőbb hatóságok rendeletei és hivatalos levelei, testületek és intézetek hivatalos átiratai s az igazgató hivatalos jelentéseinek átiratainak, közleményeinek, évi jelentésének és kimutatásainak eredeti fogalmazványai, még pedig az iktatókönyv számai szerint rendezve és évek szerint összecsomagolva külön-külön.

141. §. Az iktató vagy ügyviteli könyvbe jegyeztetnek be a beérkezés vagy kiadás időrendjében az összes hivatalos ügydarabok.

142. §. A tanintézet történetébe bejegyzi az igazgató, vagy az igazgató által felkért valamelyik tanár az iskolai év minden jelentékeny eseményét, mint pl. a tanári testületben beállott változásokat, az intézet részére tett alapítványokat és adományokat.

143. §. Az anyakönyvek az összes nyilvános és magántanulókra vonatkozó adatokat, a félévi értesítők és évi bizonyítvány osztályzatait foglalják magukban. Az igazgató kötelessége ügyelni rá, hogy e névkönyveket az osztályfőnökök hiba nélkül és tisztán vezessék, aláírják s bennök vakarások elő ne forduljanak.

Ez anyakönyveket az iskolai év végén az igazgató lezárja és bekötteti.

144. §. A helyettesítések könyvébe az igazgató pontosan bejegyzi, hogy ha valamelyik tanár akadályozva van iskolai teendőinek végzésében, ki tart helyette tanórát.

145. §. Ha az intézethez új tanárt választanak vagy neveznek ki, az igazgatónak gondoskodnia kell, hogy az új tanár választási okmányai részint

az egyházkerületi megerősítés céljából, részint az országos tanári nyugdíjintézetbe való bejelentés és állami fizetéskiegészítésének megállapítása vagy rendezése végett az egyházkerületi főhatósághoz kellő időben fölterjesztessenek; viszont a tanintézetből távozó vagy nyugdíjba lépő tanár számára a szolgálati bizonyítványt az igazgatótanács elnökével együtt az igazgató állítja ki, aláírja és az intézet pecsétjével látja el. A rendes tanárok fizetésének minden változásáról a vallás- és közoktatásügyi miniszternek az egyházkerületi főhatóság útján jelentést tesz a nyugdíjigény emelése és az állami fizetéskiegészítés rendezése végett.

146. §. Az egyházkerület a felügyeleti jog gyakorlása szempontjából az intézetet megbízottja, az az egyházkerületi kiküldött által bármikor meglátogattathatja.

147. §. A kiküldött egyházkerületi felügyelőt érkezése alkalmával az igazgató az intézetben hivatalosan fogadja s látogatása teljesitésében segítő kezet nyújt; az egyházkerületi felügyelőnek az intézet bárminemű helyiségeit hozzáférhetőkké, tanulmányozhatókká teszi; a leltárakat előmutatja, hű és tárgyilagos felvilágosításokat ad; a tanári személyzet képesítésére, munkafelosztására, a tanulók létszámára, előmenetelére, fegyelmi állapotára, az ifjúsági egyesületek működésére, az igazgatás és ügyvitel módjára, általában az intézet beléletére vonatkozó hivatalos adatokat megismerteti, kívánatra a megfelelő iratokat, naplókat, iktató, anya- és jegyzőkönyveket elő is mutatja.

a) Az egyházkerületi kiküldöttet azokra a tanórákra, melyeket a rendes órarend keretében meg akar látogatni, az iskola-igazgató tartozik bevezetni s azokon maga is jelen lenni köteles.

b) A tanulók írásbeli dolgozatait s rajzait az egyházker. kiküldött kívánatára köteles az igazgató

rendelkezésére bocsátani. Ha az egyházkerületi felügyelő látogatása bevégeztével a tanártestülettel bizalmas értekezletet kíván tartani, az igazgató ezen gyűlést egybe hívja, mely gyűlésre az igazgatótanács elnökét is meghívja. E gyűlésről fölvett jegyzőkönyvet 3 példányban készítteti el, melyből egyet a felügyelőnek küld, egyet beterjeszt az igazgatótanácshoz, egy pedig az irattárba helyeztetik el.

148. §. A közoktatásügyi miniszternek az intézetet látogató kiküldöttjével szemben való eljárását körülírja az 1909. évi 87. sz. konventi határozat s az abban jóváhagyott miniszteri rendelet.

Gyakorló iskola.

149. §. A tanítónőképző-intézeti tanulóknak a tanítói gyakorlatba való bevezetésére szolgál a gyakorló iskola, amely elhelyezésében, berendezésében és fölszerelésében, valamint tanítói vezetésében mintáját adja a négy, esetleg hat osztályú osztatlan elemi népiskolának.

Kívánatos a gyakorló iskolának oly berendezése, hogy az a tanítói gyakorlat céljaihoz képest alkalomszerűleg osztott népiskolára is át legyen alakítható.

150. §. A gyakorló iskola vezetését és az összes tanítói teendőit az igazgató felügyelete mellett, a gyakorló iskolai tanító látja el, aki a képzőintézeti tanári testület tagja. A gyakorló iskolai tanító teendői:

a) az igazgatótól kitűzött időben végzi a gyakorló iskolai tanulók felvételét és beíratását.

A felvétel megtörténtéről az erre kitűzött időn belül értesíti az igazgatót s ezentúl egy hétig csak az igazgató, később a tanári-kar jóváhagyásával vehet fel tanulót.

A fölvett tanulók száma a 60-at meg nem haladhatja;

b) fenntartja a fegyelmi rendet, amely az iskola fokához és növendékeinek korához képest alkalmazkodik a képzőintézet fegyelmi rendjéhez. Ennek tekintetbe vételével elkészíti a gyakorló iskola fegyelmi szabályait, melyeket a tanári-kar hagy jóvá;

c) hogy a gyakorló iskolai tanítás tervszerűsége biztosíttassék, részletesen kidolgozza a gyakorló iskola állandó tanmenetét s ennek alapján a képzőintézeti tanítási gyakorlatokra való tekintettel, havonként előrekészíti és a tanári-karnak bemutatja az elvégzendő tananyag kimutatását.

A gyakorló iskolában használandó tankönyvek, taneszközök és tanítói vezérkönyvek jegyzékét elkészíti és a tanári testület elé terjeszti;

d) a képzőintézeti tanulók tanítási gyakorlatait a módszertan tanárával egyetértésben vezeti s részt vesz e tanítási gyakorlatok előkészítésében, megtartásában és megbírálásában a tanári értekezlet által megállapított rend szerint.

A tanítónőképző-intézet tanárai alkalom és lehetőség szerint szintén megjelennek a tanítási gyakorlatokon és résztvesznek megbírálásukban;

e) érintkezik a szülőkkel, vezeti a gyakorló iskolai tanulók anyakönyvét s ennek alapján kiállítja és aláírja a félévi értesítőket és az évi bizonyítványokat.

Az évi bizonyítványokat az igazgató is aláírja és ellátja a képző-intézet pecsétjével.

Az évi bizonyítványok bélyegmentesek.

151. §. A gyakorló-iskolai tanító gondoskodik és leltár mellett felelős a gyakorló iskola helyiségeinek, bútorzatának, felszerelésének és tanszergyűjteményének rendben és épségben tartásáról.

152. §. A gyakorló iskola az évet nyilvános vizsgálattal fejezi be, melynek idejét a tanári-kar

előterjesztése alapján az igazgatótanács állapítja meg.

153. §. Kívánatos, hogy a tanítónőképző-intézeti tanulók a gyakorló iskolán kívül más népiskolát is látogassanak.

VII. Az igazgatótanács.

154. §. Az igazgatótanács hatáskörét az egyházkerület idevonatkozó utasítása értelmében a fentartó testület állapítja meg a debreceni református egyház szervezeti szabályzatában.

155. §. A képzőintézet tanári testülete felett az igazgatótanács áll, melynek 9, legfeljebb 18 tagja van. Ez igazgatótanács a felsőbb leányiskolával közös. Tagjainak száma a fenttartó egyház részéről 7, a tiszántúli református egyházkerület részéről 2, a két intézet igazgatói (2) s a két tantestület egy-egy képviselője (2), Debrecen szab. kir. város részéről 2. Összesen 15. Az igazgatótanács elnökét a fentartó testület választja. Az igazgatótanács saját kebeléből választ jegyzőt. Az igazgatótanács hatáskörébe tartozik az intézet egész működésének ellenőrzése, az iskolai törvények és rendtartások végrehajtása, általában az intézet valláserkölcsi életére való felügyelet s a tapasztalt hiányok orvoslása iránt való intézkedés a szükséghez képest, különösen a tanárok fegyelmi vétségeiről, a főhatósághoz való jelentéstétel. Az igazgatótanács tagjainak saját személyes ügyeikben sem tanácskozási, sem szavazati joguk nincs.

156. §. Az igazgatótanács felügyel a képzőintézet állapotára és működésére s határoz a tanári értekezlettől hozzá felebbezett ügyekben. Határozatai ellen azonban a felek a felsőbb hatósághoz folyamodhatnak.

157. §. Az igazgatótanács különösebb tiszte a képzőintézet vagyoni ügyeinek és gazdasági vezetésének ellenőrzése.

Ehhez képest;

a) az igazgató és tanárok választása (a 60. §. szem előtt tartásával);

b) a jótéteményekre és segélyezésekre fölvesz, illetőleg ezekre vonatkozólag a tanári értekezlet meghallgatásával javaslatot terjeszt az illetékes hatósághoz;

c) a számvizsgáló bizottsága által felügyel az intézet épületének, fölszerelésének és kertjének jókarban tartására, az általa megállapított és a fentartótestület által jóváhagyott költségvetés keretében, ily természetű javaslatait azonban, ha azok végrehajtására az intézet költségvetésében fedezet nincs, jóváhagyás végett a fentartó hatósághoz fölterjeszti;

d) számvizsgáló-bizottság által évenként megvizsgáltatja az igazgató számadásait;

e) az intézet évi költségvetését, az igazgató előterjesztése alapján megállapítja s jóváhagyás végett a fentartó testülethez terjeszti;

f) az igazgatónak a számvizsgáló bizottság által átvizsgált számadásait tárgyalja és tudomásul vétel végett a fentartó testülethez felterjeszti.

158. §. Az igazgatótanács tagjai időnként meglátogatják a képzőintézetet s vezetik az évzáró osztályvizsgálatokat.

159. §. Az igazgatótanács évenként legalább háromszor, de a szükséghez képest többször is ülést tart. Rendes üléseit az iskolai év elején, közepén és végén tartja.

160. §. Az igazgatótanácsi ülések ama határozatai, amelyek jóváhagyást vagy további intézkedést kívánnak, jegyzőkönyvi kivonat alakjában, a fenntartó hatósághoz külön terjesztendők fel.

Az igazgatótanács jegyzőkönyvei és egyéb iratai a képzőintézet irattárában őríztetnek.

Ezen rendtartás megerősíttetett az 1913—249. sz. egyházkerületi közgyűlési határozattal.

DEBRECENI EGYETEMI KÖNYVTÁR
Lelt. 15830-1959

DEBRECZEN SZAB. KIR. VÁROS KÖZÜLI *